DOMSTOLENS DOM
11. juli 1989 *

I sag 323/87,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Giuliano Marenco som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Italienske Republik, ved professor L. Ferrari Bravo, kontorchef i Det Italienske Udenrigsministeriums Retsafdeling, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato Marcello Conti, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Italienske Ambassade, 5, rue Marie Adelaïde,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Den Italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 95, idet den har indført en afgiftsordning, hvorefter alkohol udvundet af sukkerrør og varer, der indeholder alkohol udvundet af sukkerrør, pålægges højere afgifter end alkohol udvundet af andre landbrugsvarer og varer med indhold af alkohol udvundet af andre landbrugsvarer,

har

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten O. Due, afdelingsformændene R. Joliet og T. F. O'Higgins, dommerne Sir Gordon Slynn, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Zuleeg,

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 15. marts 1989,

* Processprog: italiensk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. april 1989,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 16. oktober 1987, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den Italienske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 95, idet den har indført en afgiftsordning, hvorefter alkohol udvundet af sukkerrør og varer, der indeholder alkohol udvundet af sukkerrør, pålægges højere afgifter end alkohol udvundet af andre landbrugsvarer og varer med indhold af alkohol udvundet af andre landbrugsvarer.

2 Det fremgår af sagen, at Den Italienske Republik har ændret sin afgiftslovgivning for spiritus som følge af Domstolens domme af 15. juli 1982 og af 15. marts 1983 (Cogis, sag 216/81, Sml. 1982, s. 2701, og Kommissionen/Italien, sag 319/81, Sml. 1983, s. 601). Ved lovdekret nr. 232 af 15. juni 1984 (GURI af 18.6.1984, nr. 166) ophævedes statsafgiften, der kun var pålagt spiritus, der ikke var fremstillet ved destillation af druevin eller druekvas. Produktionsafgiften på indenlandsk fremstillet alkohol og den tilsvarende importtillægsafgift blev fastsat til en fælles afgift på 350 000 LIT pr. hl ren alkohol. Da lovdekretetet blev vedtaget som lov nr. 408 af 28. juli 1984 (GURI af 2.8.1984, nr. 212), blev produktionsafgiften og importtillægsafgiften forhøjet til 420 000 LIT. Ved samme lejlighed blev der indsat en undtagelse i loven, hvorefter afgiften og importtillægsafgiften på alkohol fremstillet ved destillation af vin og druekvas, af kartofler, frugt, sorgho, figner, johannesbrød og korn indtil 31. december 1988 fastsattes til 340 000 LIT pr. hl ren alkohol. Under skriftvekslingen har Den Italienske Republik oplyst, at de nævnte fulde og nedsatte afgifter henholdsvis er blevet forhøjet til 546 000 og 442 000 LIT pr. hl ren alkohol, og at gyldighedsperioden for den nedsatte afgift er forlænget til den 31. december 1992.

3 Kommissionen har navnlig gjort gældende, at den differentierede afgiftsordning ifølge italiensk lov nr. 408 medfører en kunstig afgiftsklassificering, der ikke er objektiv, af spiritus med det formål indirekte at beskytte indenlandske varer, der pålægges lavere afgifter end ethylalkohol udvundet af sukkerrør og varer, som indeholder alkohol udvundet af sukkerrør, f. eks. rom, der, fordi de ikke fremstilles i Italien og ikke kan blive omfattet af afgiftsnedsættelsen, beskattes fuldt ud under anvendelse af den for alkohol gældende afgiftsordning. Som svar på Domstolens skriftlige spørgsmål har Kommissionen præciseret, at søgsmålet ikke kun omfatter afgiftsordningen for rom, men også ordningen for alkohol af uforarbejdet sukkerrør, aromatiseret alkohol, såsom gin og vodka, samt likører og andre alkoholholdige drikkevarer, for så vidt disse er fremstillet af alkohol udvundet af sukkerrør.

4 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes søgsmålsgrunde og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Afgiftsordningen for rom

5 Kommissionen har gjort gældende, at rom og anden spiritus er lignende varer i henhold til Traktatens artikel 95, stk. 1. Subsidiært har Kommissionen gjort gældende, at rom og anden spiritus er konkurrerende varer i henhold til artikel 95, stk. 2.

6 Den Italienske Republik har bestridt, at rom kan betragtes som en lignende vare i forhold til spiritus fremstillet på basis af vin eller korn under henvisning til disses respektive organoleptiske kendetegn. Italien har dog erkendt, at rom og anden spiritus er konkurrerende varer i henhold til artikel 95, stk. 2.

7 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at artikel 95 i sin helhed har til formål dels at sikre frie varebevægelser mellem medlemsstaterne på normale konkurrencevilkår ved fjernelse af enhver form for beskyttelse via interne afgifter, som diskriminerer varer fra andre medlemsstater, og dels at sikre, at de interne afgifter er

konkurrencemæssigt neutrale i forholdet mellem indenlandsk fremstillede og importerede varer (jfr. dom af 9. juli 1987, Kommissionen/Kongeriget Belgien, sag 356/85, Sml. s. 3299).

8 Med hensyn til alkohol til drikkebrug har Domstolen i dommene af 27. februar 1980 (Kommissionen/Italien, sag 169/78, Sml. s. 385) og af 15. juli 1982 (ovennævnte sag 216/81) allerede præciseret, at spiritus på basis af korn og rom som destillerede produkter har tilstrækkelig mange fælles træk med spiritus på basis af vin og druekvas til i al fald under visse omstændigheder at udgøre et alternativt valg for forbrugeren. Dette er tilstrækkeligt til at fastslå, at disse varer konkurrerer indbyrdes og ikke må beskattes således, at den indenlandske produktion favoriseres.

9 Hertil har Kommissionen anført, at den italienske afgiftsordning for spiritus har til formål at udligne ved fremstilling af alkohol af vin, druekvas og frugt og omkostningerne ved fremstilling af alkohol af melasse. Kommissionen har gjort gældende, at formålet med den afgiftsmæssige sondring i sig selv beviser, at ordningen ikke er neutral, idet den økonomiske virksomhed forbundet med vindyrkning er af langt større betydning for den italienske økonomi end fremstillingen af alkohol af melasse.

10 Den Italienske Republik har gjort gældende, at det for at godtgøre en tilsidesættelse af Traktatens artikel 95, stk. 2, ikke er tilstrækkeligt blot at sammenligne de afgifter, som de omhandlede varer respektivt er pålagt, men at det konkret skal bevises, at forskellen mellem afgifterne kan medføre beskyttelsesvirkninger. Kommissionen har ikke ført dette bevis.

11 Den Italienske Republik har endvidere anført, at den omtvistede afgiftsordning opfylder de kriterier, hvorefter medlemsstaterne i henhold til Domstolens praksis kan indføre en differentieret afgiftsordning. Italien har navnlig henvist til Domstolens dom af 4. marts 1986 (Walker, sag 243/84, Sml. s. 875) og hævdet, at en væsentlig del af den indenlandske produktion af alkohol også er pålagt den omhandlede højere afgift, bl. a. alkohol udvundet af roemelasse og indførte sukkerrør.

12 Det skal bemærkes, at før vedtagelsen af lov nr. 408 var den italienske afgiftsordning karakteriseret ved, at de mest typiske indenlandske varer, nemlig spiritus på basis af vin og druekvas, var omfattet af den laveste afgiftskategori, mens to varetyper, som næsten udelukkende indførtes fra de øvrige medlemsstater, nemlig spiritus på basis af korn og rom, var pålagt højere afgifter. Domstolen fastslog i domme af 27. februar 1980 og 15. juli 1982 (ovennævnte sag 169/78 og sag 216/81), at disse afgiftsmæssige forskelle påvirkede markedet for de pågældende varer ved at begrænse forbruget af indførte varer.

13 Det fremgår af nærværende sag, at afgiftsforskellene for så vidt angår whisky, blev ophævet med den nye lov nr. 408, mens rom stadig er pålagt en højere afgift. Det findes således tilstrækkeligt at henvise til Domstolens afgørelser i de nævnte domme, således at den italienske afgiftsordnings beskyttelsesvirkning i henseende til rom ikke igen behøver bevises ved en sammenligning af de forskellige afgifters påvirkning af konkurrenceforholdet mellem de omhandlede varer.

14 Den Italienske Republik kan således ikke med føje påberåbe sig dommen af 4. marts 1986 (den ovennævnte Walker-dom). Det fremgår nemlig af dommen, at en differentieret afgiftsordning ikke indebærer nogen beskyttelse af indenlandsk fremstillede varer, såfremt der inden for hver afgiftskategori er en væsentlig indenlandsk produktion af de pågældende alkoholholdige drikkevarer.

15 Hertil har Den Italienske Republik anført, at den gruppe varer, der er pålagt den højere afgift, omfatter hele den indenlandske produktion af alkohol, bortset fra alkohol af vin, frugt eller korn, altså især alkohol af melasse. Det skal dog hertil bemærkes, at denne alkohol er ren alkohol, som, da den ikke er bestemt til drikke-

brug i denne tilstand, ikke kan anses for at stå i konkurrenceforhold til spiritus. Den Italienske Republik har således ikke godtgjort, at en væsentlig del af den indenlandske produktion af alkoholholdige drikkevarer er optaget i samme afgiftskategori som rom.

16 Det må derfor statueres, at Den Italienske Republik har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til Traktatens artikel 95, idet den har indført en afgiftsordning, hvorefter rom med oprindelse i andre medlemsstater pålægges højere afgifter end andre alkoholholdige varer udvundet af landbrugsvarer.

Afgiftsordningen for andre alkoholholdige varer

17 For så vidt angår afgiftsordningen for de andre alkoholholdige varer end rom, der også er pålagt den høje afgift, har Kommissionen erkendt, at der i de importstatistikker, den råder over, ikke sondres mellem på den ene side, aromatiseret alkohol og likører fremstillet på basis af alkohol af sukkerrør og, på den anden side, varer fremstillet på basis af alkohol af andre landbrugsvarer.

18 Med hensyn til indførslerne af alkohol af uforarbejdet sukkerrør har Kommissionen anført, at de samme tal omfatter alkohol af industriel oprindelse (syntetisk alkohol) og alkohol udvundet af landbrugsvarer, og at der ikke sondres efter de landbrugsvarer, som alkoholen er udvundet af. Over et vist alkoholindhold og en vis renhedsgrad er det nemlig ikke muligt at fastslå alkoholens præcise oprindelse.

19 Det fremgår af Domstolens faste praksis (se senest Domstolens domme af 25. april 1989 og af 30. maj 1989, Kommissionen/Italien, sag 141/87 og sag 340/87, Sml. s. 943 og 1483), at når der anlægges traktatbrudssag ved Domstolen i henhold til Traktatens artikel 169, påhviler det Kommissionen at godtgøre, at der som påstået foreligger et traktatbrud.

20 I denne sag har Kommissionen ikke godtgjort, om, og i bekræftende fald, i hvilket omfang indførte varer var fremstillet på basis af alkohol af sukkerrør og derfor pålagt den højeste afgift. Uden beviser i så henseende kan Domstolen hverken tage stilling til det indbyrdes konkurrenceforhold mellem indenlandske og indførte produkter, eller til, om den omtvistede afgiftsordning udgør en beskyttelsesforanstaltning. Følgeligt må sagsøgte frifindes for påstanden vedrørende afgiftsordningen for andre alkoholholdige varer end rom.

Sagens omkostninger

21 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at betale sagens omkostninger. I henhold til samme bestemmelses stk. 3, 1. afsnit, kan Domstolen dog ophæve sagsomkostningerne helt eller delvis, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.

22 Da Kommissionen delvis har tabt sagen, ophæves omkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Den Italienske Republik har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til Traktatens artikel 95, idet den har indført en afgiftsordning, hvorefter rom med oprindelse i andre medlemsstater er pålagt højere afgifter end andre alkoholholdige varer udvundet af landbrugsvarer.

2) I øvrigt frifindes sagsøgte.

3) Hver part bærer sine omkostninger.

Due Joliet O'Higgins Slynn

Mancini Schockweiler Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1989.

J.-G. Giraud
justitssekretær

O. Due
præsident